Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektów przedstawionych na mapie i fotografii

Poprawna odpowiedź
C. Rogacz (C5)

1 p. – za wybranie nazwy góry, z której wykonano fotografię

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość metod prezentacji informacji geograficznej

Przykład poprawnej odpowiedzi
W kolejności: powierzchniowa, poziomicowa

1 p. – za podanie poprawnych nazw dwóch metod zastosowanych na mapie do przedstawienia wymienionych obiektów

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wykonanie pomiarów na mapie

Poprawna odpowiedź
B. 100°

1 p. – za wybranie poprawnej wartości azymutu

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy wykonanie obliczeń matematyczno-geograficznych

Przykład poprawnego rozwiązania
Wysokość dolnej stacji 450 m n.p.m.
Różnica wysokości
750 m n.p.m. – 450 m n.p.m. = 300 m
Długość trasy w terenie
1 cm – 500 m
2,6 cm – x
x = 2,6 x 500 m = 1300 m
Średnie nachylenie

$$\frac{300\ \text{m}}{1300\ \text{m}} \times 100\% \approx 23\%$$

2 p. – za poprawny zapis obliczeń i poprawny wynik
1 p. – za poprawny zapis obliczeń bez poprawnego wyniku

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy wykonanie obliczeń matematyczno-astronomicznych

Przykład poprawnego rozwiązania
Szerokość geograficzna Przełęczy u Panienki 49°49'N
Wysokość górowania Słońca w dniu 22 VI
90° – 49°49' + 23°26' = 63°37'

1 p. – za poprawny zapis obliczeń i poprawny wynik

Aktualna wartość deklinacji Słońca w dniu przesilenia letniego wg *Rocznika Astronomicznego* to +23º26'. Uznajemy również wynik 63°38'obliczony na podstawie przyjętej przez zdających wartości deklinacji +23º27'.

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Przykład poprawnej odpowiedzi
Elektrownie szczytowo-pompowe dostarczają energii w czasie dużego zapotrzebowania na nią. W tej części doby, w której istnieją w sieci nadwyżki energii, pompuje się wodę do zbiornika górnego. W godzinach szczytu energetycznego woda ze zbiornika górnego napędza turbiny produkujące energię elektryczną.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające pracę elektrowni szczytowo-pompowej w czasie dużego zapotrzebowania na energię elektryczną

Zadanie 7. (0–2)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość budowy geologicznej Karpat

Poprawna odpowiedź
C. osadowe

1 p. – za wybranie poprawnej odpowiedzi

b) (0–1)

Korzystanie z informacji	Interpretowanie informacji odczytanych z mapy

Przykład poprawnej odpowiedzi
- powstanie wyrobiska
- powstanie zbiorników wodnych na dnie wyrobiska po zakończeniu eksploatacji

1 p. – za poprawne podanie dwóch zmian w środowisku – skutków eksploatacji surowców skalnych

Zadanie 8. (0–1)

Tworzenie informacji	Przedstawienie powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka

Przykład poprawnej odpowiedzi
- nadmierne obciążenie stoku zabudową
- podcięcie stoku podczas budowy dróg

1 p. – za poprawne podanie dwóch działań człowieka sprzyjających powstawaniu osuwisk

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 9. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość następstw oświetlenia Ziemi

Poprawna odpowiedź
W kolejności: F, P, F, F, P

2 p. – za poprawne oznaczenie pięciu zdań
1 p. – za poprawne oznaczenie czterech zdań

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektu przedstawionego w źródle informacji geograficznej

Poprawna odpowiedź
Afryka

1 p. – za podanie nazwy właściwego kontynentu na podstawie odczytanych współrzędnych geograficznych

Zadanie 11. (0–1)

Tworzenie informacji	Przedstawienie za pomocą modelu przyczynowo-skutkowego współzależności w środowisku geograficznym

Poprawna odpowiedź

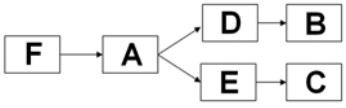

lub

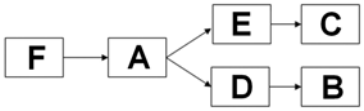

1 p. – za poprawne uzupełnienie ciągu przyczynowo-skutkowego przedstawiającego powstanie rosy i szronu

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji	Określenie współzależności w systemie przyrodniczym Ziemi

Poprawna odpowiedź
1. tajga
2. tundra
3. roślinność śródziemnomorska
4. roślinność śródziemnomorska

2 p. – za poprawne przyporządkowanie do klimatogramów trzech różnych formacji roślinnych
1 p. – za poprawne przyporządkowanie do klimatogramów dwóch różnych formacji roślinnych

Zadanie 13. (0–2)
a) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Poprawna odpowiedź (dwa prądy spośród podanych)
Peruwiański (Atakamski) – 15
Benguelski – 5
Zachodnioaustralijski – 9

1 p. – za podanie poprawnych nazw dwóch opisanych prądów morskich oraz ich oznaczeń na mapie

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

b) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Przykład poprawnej odpowiedzi
Prąd morski oznaczony numerem 4 powoduje podwyższenie temperatury powietrza, a prąd oznaczony numerem 5 spadek temperatury. Prąd morski oznaczony numerem 4 powoduje wzrost sum opadów, a prąd oznaczony numerem 5 powoduje obniżenie sum opadów.

1 p. – za poprawne porównanie wpływu prądów na temperaturę powietrza i sumę opadów wybrzeży

Zadanie 14. (0–2)
a) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Przykład poprawnej odpowiedzi
- Zmniejszyła się powierzchnia Zalewu Wiślanego.
- Zmieniła się lokalizacja ujścia Wisły.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych zmian w środowisku przyrodniczym obszaru przedstawionego na mapie

b) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Poprawna odpowiedź
deltowe

1 p. – za podanie poprawnej nazwy genetycznego typu jeziora

Zadanie 15. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość genezy i cech skał

Poprawna odpowiedź
W kolejności: zlepieniec, granit, bazalt

1 p. – za poprawne przyporządkowanie opisom nazw trzech skał

Zadanie 16. (0–2)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość zjawisk i procesów geologicznych wewnętrznych oraz ich występowania

Poprawna odpowiedź
C. ruchy izostatyczne

1 p. – za wybór właściwego procesu geologicznego odpowiedzialnego za opisane w tekście zjawisko geologiczne

b) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość zjawisk i procesów geologicznych wewnętrznych oraz ich występowania

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Poprawna odpowiedź
B. w strefie subdukcji.

1 p. – za wybór właściwego obszaru, na którym wystąpiły wymienione trzęsienia ziemi

Zadanie 17. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość przebiegu zewnętrznych procesów geologicznych na obszarze Polski

Przykład poprawnej odpowiedzi
W kolejności: krasowienie, lądolód, fale morskie, egzaracja

2 p. – za uzupełnienie czterech komórek właściwymi nazwami
1 p. – za uzupełnienie dwóch lub trzech komórek właściwymi nazwami

Zadanie 18. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji geograficznych

Poprawna odpowiedź
C – B – A – E

1 p. – za poprawne chronologiczne uszeregowanie podanych wydarzeń na podstawie przekroju geologicznego

Zadanie 19. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia głównych typów genetycznych gleb na Ziemi

Poprawna odpowiedź
W kolejności: czerwonożółta gleba ferralitowa (laterytowa), bielicowa, czarnoziem, brunatna

2 p. – za poprawne przyporządkowanie gleb do czterech krain
1 p. – za poprawne przyporządkowanie gleb do dwóch lub trzech krain

Zadanie 20. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia głównych języków na świecie

Poprawna odpowiedź
W kolejności: Indie, Czad

1 p. – za wpisanie właściwych nazw dwóch krajów

Zadanie 21. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wykresu do wyjaśnienia przyczyn procesów zachodzących na danym obszarze

Przykład poprawnej odpowiedzi
- upadek wielu dużych państwowych zakładów związany z restrukturyzacją przemysłu
- wzrost zapotrzebowania na usługi

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przyczyn przedstawionych na wykresie zmian w strukturze zatrudnienia w Polsce

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 22. (0–3)

a) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie piramidy wieku i płci odczytanie informacji dotyczących struktury ludności w Polsce

Poprawna odpowiedź
W kolejności: F, P, P

1 p. – za poprawne oznaczenie trzech zdań

b) (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość struktury wieku i płci ludności Polski

Przykład poprawnej odpowiedzi
- większa średnia długość życia kobiet
- nadumieralność mężczyzn w wieku produkcyjnym
- wiek produkcyjny obejmuje kobiety po 60 roku życia, tj. 5 lat wcześniej od mężczyzn

2 p. – za podanie trzech poprawnych przyczyn różnej liczebności kobiet i mężczyzn w Polsce w wieku poprodukcyjnym
1 p. – za podanie dwóch poprawnych przyczyn różnej liczebności kobiet i mężczyzn w Polsce w wieku poprodukcyjnym

Zadanie 23. (0–2)

a) (0–1)

Tworzenie informacji	Przewidywanie tendencji zmian w środowisku geograficznym

Poprawna odpowiedź
rosnąca

Przykład poprawnego uzasadnienia
Będzie rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

1 p. – za poprawne określenie i uzasadnienie tendencji zmiany współczynnika obciążenia demograficznego

b) (0–1)

Tworzenie informacji	Przewidywanie tendencji zmian w środowisku geograficznym

Przykład poprawnej odpowiedzi
- mniejsza konkurencja na rynku pracy
- obciążenie pracujących wyższymi kosztami utrzymania systemu emerytalnego

1 p. – za podanie dwóch poprawnych konsekwencji przewidywanej tendencji zmiany współczynnika obciążenia demograficznego

Zadanie 24. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość rejonów pozyskiwania zasobów mineralnych

Poprawna odpowiedź
W kolejności: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, rudy żelaza

2 p. – za poprawne przyporządkowanie surowców do czterech rejonów wydobycia
1 p. – za poprawne przyporządkowanie surowców do dwóch lub trzech rejonów wydobycia

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 25. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia technopolii

Poprawna odpowiedź
W kolejności (wierszami): C, A, D, F

2 p. – za poprawne przyporządkowanie czterech obszarów do nazw technopolii
1 p. – za poprawne przyporządkowanie dwóch lub trzech obszarów do nazw technopolii

Zadanie 26. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie rozmieszczenia przemysłu w Polsce

Poprawna odpowiedź
W kolejności: kwadrat, trapez, trójkąt

Przykład poprawnych czynników lokalizacji
W kolejności: zasoby surowcowe, baza energetyczna, zasoby surowcowe

2 p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy
1 p. – za poprawne wypełnienie dwóch wierszy
lub
1 p. – za poprawne wypełnienie jednej kolumny

Zadanie 27. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie źródła informacji sformułowanie prawidłowości

Przykład poprawnej odpowiedzi
Większość elektrowni cieplnych zużywających węgiel kamienny lub węgiel brunatny jest lokalizowana w rejonach wydobycia tych surowców.
Elektrownie jądrowe są głównie zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie wody, np. w pobliżu rzek.

2 p. – za poprawne sformułowanie dwóch prawidłowości
1 p. – za poprawne sformułowanie jednej prawidłowości

Zadanie 28. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość regionów rolniczych świata

Poprawna odpowiedź
W kolejności: D2, A1, C3

1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech cech rolnictwa
1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech regionów rolniczych
lub
1 p. – za poprawne wypełnienie dwóch wierszy

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 29. (0–2)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość roślin uprawnych świata

Poprawna odpowiedź
W kolejności: oliwka, kawowiec

1 p. – za podanie właściwych nazw dwóch roślin

b) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość wpływu religii na gospodarkę

Przykład poprawnej odpowiedzi
Kraje północnej Afryki zamieszkuje ludność w większości wyznająca islam, który zabrania spożywania alkoholu.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające zakaz spożywania alkoholu obowiązujący wyznawców islamu

Zadanie 30. (0–2)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Scharakteryzowanie rozmieszczenia najbardziej rozpowszechnionych chorób na świecie

Przykład poprawnej odpowiedzi
- wysoka temperatura powietrza
- duża wilgotność powietrza

1 p. – za podanie dwóch cech klimatu sprzyjających występowaniu malarii

b) (0–1)

Tworzenie informacji	Przedstawienie współzależności w systemie człowiek – środowisko przyrodnicze – gospodarka

Przykład poprawnej odpowiedzi
- brak środków finansowych na walkę z tą chorobą
- nawadnianie obszarów rolniczych

1 p. – za podanie dwóch poprawnych społeczno-gospodarczych przyczyn trudności w zwalczaniu malarii na obszarach przedstawionych na mapie

Zadanie 31. (0–2)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość podziału politycznego mórz i oceanów

Przykład poprawnej odpowiedzi
- przewóz statkami pasażerów i towarów
- układanie podmorskich kabli

1 p. – za podanie poprawnego przykładu działania w wyłącznej strefie ekonomicznej bez zgody państwa, do którego ta strefa należy

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

b) (0–1)

Tworzenie informacji	Ocenianie konsekwencji przemian politycznych we współczesnym świecie

Przykład poprawnej odpowiedzi
- Państwa nadmorskie posiadają wyłączność na eksploatację surowców mineralnych i zasobów żywych we własnych strefach ekonomicznych.
- Państwa nadmorskie uzyskały możliwość kontroli połowów ryb.

1 p. – za podanie dwóch korzyści, jakie mają państwa nadmorskie z przysługujących im praw w ich wyłącznych strefach ekonomicznych

Zadanie 32. (0–1)

Korzystanie z informacji	Zaklasyfikowanie krajów według podanego kryterium

Poprawna odpowiedź
W kolejności od góry: Finlandia, Japonia, Chiny

1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech krajów do podanych wartości wskaźników społeczno-gospodarczych

Zadanie 33. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wykonanie obliczeń w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej

Przykład poprawnego rozwiązania
164 mld USD – 268 mld USD = –104 mld USD

1 p. – za poprawne obliczenie i poprawny wynik salda handlu zagranicznego

Zadanie 34. (0–2)
a) (0–1)

Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów

Przykład poprawnej odpowiedzi
Jest to najkrótszy szlak wywozu drogą morską ropy naftowej z krajów położonych nad Zatoką Perską do Europy.

1 p. – za podanie poprawnej przyczyny dużego natężenia przewozu towarów wymienionym szlakiem żeglugi

b) (0–1)

Tworzenie informacji	Sformułowanie problemów wynikających z negatywnych zmian w środowisku geograficznym

Przykład poprawnej odpowiedzi
- wysokie koszty ubezpieczenia z powodu ryzyka utraty ładunku na skutek ataku piratów u wybrzeży Somalii
- niestabilna sytuacja społeczno-polityczna na Bliskim Wschodzie

1 p. – za podanie dwóch przykładów problemów utrudniających transport towarów na zaznaczonym na mapie fragmencie szlaku żeglugi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 35. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość przyrodniczych atrakcji turystycznych świata

Poprawna odpowiedź
W kolejności: F, A, B, G

2 p. – za poprawne przyporządkowanie czterech oznaczeń miejsc na mapie do nazw atrakcji turystycznych
1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech oznaczeń miejsc na mapie do nazw atrakcji turystycznych

Zadanie 36. (0–3)
a) (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość organizacji międzynarodowych

Przykład poprawnej odpowiedzi
Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową

1 p. – za podanie skrótu lub pełnej nazwy organizacji, której kraje członkowskie zaznaczono na mapie

b) (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość współczesnej mapy politycznej świata

Przykłady poprawnych odpowiedzi
Afryka – dwa z: Algieria, Angola, Libia, Nigeria
Ameryka Płd. – Ekwador, Wenezuela
Azja – dwa z: Arabia Saudyjska, Irak, Iran, Katar, Kuwejt, Zjednoczone Emiraty Arabskie

2 p. – za wpisanie do tabeli nazw sześciu krajów członkowskich OPEC
1 p. – za wpisanie do tabeli nazw czterech lub pięciu krajów członkowskich OPEC

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl